

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum 27 juli 2022 ons kenmerk Z/22/048809-202247 behandeld door Erik Wiggers
portefeuillehouder H.J. Pereboom e-mail erikwiggers@wdodelta.nl
onderwerp Project gemalen Streukelerzijl en Galgenrak, Stuw Fissele

Geacht bestuur,

Gemalen en stuwen zijn belangrijke schakels voor het verdelen van water. Ze brengen of houden water in een gebied op peil en zorgen voor de juiste balans tussen te veel en te weinig water. Het gewenste waterpeil hangt af van de functie van het gebied, bijvoorbeeld landbouw, natuur of stad. In totaal beheert het waterschap 370 gemalen en 1.980 stuwen, die gemiddeld eens in de 25 jaar worden gerenoveerd of vervangen.

We maken plannen voor de renovatie en capaciteitsuitbreiding van het bijna 100 jaar oude gemaal Streukelerzijl, het naast gelegen gemaal Galgenrak en stuw Fissele, zodat deze weer voldoen aan de huidige normen voor veiligheid en waterbeheer.

Op 2 april jl. bent u uitgenodigd voor een werkbezoek bij de gemalen Streukelerzijl en Galgenrak. Tijdens dat werkbezoek is de opgave toegelicht en bent u meegenomen in de nadere uitwerking van het voorkeursalternatief. De presentaties die deze dag zijn gegeven, vindt u terug op iBabs onder de genoemde datum.

In deze brief brengen wij u graag op de hoogte over de plannen voor de gemalen en onze keuze voor het voorkeursalternatief van gemaal Streukelerzijl, als onderdeel van het project gemalen Streukelerzijl en Galgenrak, stuw Fissele. Voor achtergrondinformatie verwijzen wij u naar de genoemde presentaties van 2 april j.l..

De opgave

Op de dijk langs het Zwarte Water, tussen de Overijsselse Vecht en Hasselt, liggen gemaal Streukelerzijl en gemaal Galgenrak. Bij de gemalen komen de Grote Grift en de Dedemsvaart samen waarna deze overgaan in het Galgenrak en uiteindelijk het Zwarte Water. Tussen de Dedemsvaart en de Grote Grift ligt stuw Fissele.

Het gebied dat afwatert op gemaal Galgenrak is ca. 9000 ha groot. Het gebied dat naar gemaal Streukelerzijl afwatert heeft een grootte van ca. 6000 ha. Stuw Fissele wordt ingezet om de afwatering optimaal te verdelen over de gemalen. Zie ook het kaartje op blz. 2 van deze brief.

De gemalen zijn cruciaal voor de waterhuishouding van onze polders die rond de NAP nullijn liggen. De gemalen voldoen op een groot aantal punten niet meer aan de huidige normen voor veiligheid en waterbeheer. Daarom is renovatie of vervanging noodzakelijk.

Daarnaast vragen actuele beleidsontwikkelingen om aanpassingen, zoals vismigratie en duurzaamheid. Ook zijn aanpassingen nodig vanwege de verwachte daling van het maaiveld in de komende 30 jaar. Dit alles zal worden samengevoegd in het ontwerp.

Een integrale aanpak is hierbij het uitgangspunt gezien de unieke locatie waarop de kenmerkende waterschapsobjecten in elkaars nabijheid liggen. Het gemaal Streukelerzijl is ook een belangrijk onderdeel van ons (cultuur)historisch watererfgoed. Niet voor niets is het gemaal een gemeentelijk monument.

In de lijst voorgenoemde investeringen, bijlage bij de begroting 2022/meerjarenraming 2023-2025, is budget opgenomen voor de voorbereiding en realisatie van dit project.

Trechteringsproces en keuze voorkeursalternatief (VKA)

In het beginstadium van het project zijn door middel van een trechteringsproces drie kansrijke alternatieven opgesteld om tot een meest passende ontwerpkeuze te komen. Na een uitgebreide afweging op de bedrijfswaarden hebben wij het volgende voorkeursalternatief gekozen.

- Voor gemaal Streukelerzijl wordt de nieuwe techniek (pompen en dergelijke) in het bestaande gebouw geplaatst. Hiermee behouden we dus het monumentale gebouw, zijn huidige functionaliteit, uitstraling en het aanzicht aan de achterzijde. De twee oorspronkelijke oude 'kattenrugpompen' worden gerenoveerd;
- Voor gemaal Galgenrak wordt het huidige gemaal (dus zowel techniek als gebouw) vervangen door een nieuw gemaal;
- Stuw Fissele wordt gerenoveerd.

Wij hebben gekozen voor dit alternatief omdat:

- zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande assets;
- de bouw, beheerbaarheid en het onderhoud zich beperkt tot één (bestaand) gebouw;
- door direct omwonenden veel waarde gehecht wordt aan het behoud van het origineel gebouw Streukelerzijl;
- de kosten van dit alternatief enkele tonnen lager zijn dan die van het alternatief waarbij nieuwe techniek voor gemaal Streukelerzijl naast het bestaande gebouw wordt geplaatst.

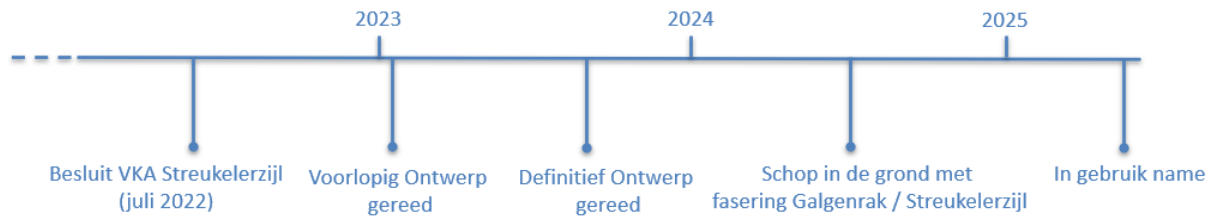
Met de aanpassingen en groot onderhoud van de gemalen Streukelerzijl en Galgenrak en stuw Fissele blijft het systeem functioneren en is toekomstbestendig.

De aanpassingen aan de gemalen en de stuw maken flexibel peilbeheer mogelijk. Dat betekent dat het peil en de aan- en afvoer van water voortdurend wordt aangepast, afhankelijk van de omstandigheden. Met flexibel peilbeheer kan beter worden ingespeeld op natte en droge perioden, zodat wateroverlast en watertekorten minder een probleem vormen. De landbouwkundige productieomstandigheden worden beter en maaiveldddaling door veenoxidatie verloopt minder snel. De aanliggende natuurgebieden verdrogen minder en de ecologie verbetert.

Na uitvoering van het project voldoen de KRW waterlichamen en de waardevolle kleine wateren aan de vastgestelde KRW/WKW doelstellingen (vispasseerbaarheid). De gemalen voldoen aan de veiligheidsnormen voor primaire keringen. Met onder andere de aanpassingen van de dieselmotoren naar elektromotoren en het zoveel gebruik maken van bestaande assets, dragen wij bij aan een duurzame toekomst.

Planning

We gaan de komende tijd verder met de planuitwerking en het voorlopig ontwerp. Hierbij zullen ook de direct omwonenden actief worden betrokken in de vorm van o.a. nieuwsbrieven, keukentafelgesprekken en inloopbijeenkomsten. Wij verwachten eind 2023 het definitief ontwerp gereed te hebben en in die periode ook een aanvraag voor het realisatiekrediet aan u voor te leggen. Wij zullen u voor die tijd nader informeren over de inhoud van het definitief ontwerp en de daar uit voortvloeiende nieuwe kostenraming.

Contact

Heeft u vragen of opmerkingen over het project, of wilt u meer informatie? Neem dan gerust contact op met portefeuillehouder Hans Pereboom (hanspereboom@wdodelta.nl), projectmanager Erik Wiggers (erikwiggers@wdodelta.nl) of omgevingsmanager Marleen Schepers (marleenschepers-gorissen@wdodelta.nl).

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris

de dijkgraaf

E. de Kruijk

D.S. Schoonman